

Sygn. akt III AUa 1009/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SO del. do SA Bożenna Rolińska
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2016 r. w Lublinie

sprawy J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 3 sierpnia 2015 r. sygn. akt VIII U 678/15

oddala apelację.

Bożenna Rolińska Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Barbara Hejwowska

III AUa 1009/15

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 9 kwietnia 2015 roku odmówił J. S. prawa do emerytury, ponieważ wnioskodawca udowodnił jedynie 14 lat, 10 miesięcy i 27 dni z wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Lublinie wniósł J. S.. Z jego treści wynika, że nie zgadza się z zaskarżoną decyzją i wnosi o ustalenie prawa do emerytury w obniżonym do 60 lat wieku emerytalnym, z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Wskazał, że w jego ocenie legitymuje się stażem pracy w szczególnych warunkach w wymiarze przekraczającym 15 lat, albowiem organ rentowy niesłusznie pominął, jako okres

wykonywania pracy tego rodzaju, okres zatrudnienia w Wydziale PM od dnia 10 listopada 1977 roku do dnia 21 stycznia 1979 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 3 sierpnia 2015 roku zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił J. S. prawo do emerytury od dnia 26 marca 2015 roku oraz ustalił, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie prawa do świadczenia w przepisany terminie. Sąd Okręgowy rozstrzygnięcie wydał w następującym stanie faktycznym: J. S. urodzony (...), w dniu 26 marca 2015 roku złożył wniosek o ustalenie prawa do emerytury. Do wniosku dołączył dwa świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawione w dniu 25 marca 1999 roku przez (...) Spółkę Akcyjną w upadłości z siedzibą w P. z których wynikało, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy:

- w okresie od dnia 17 maja 1980 roku do dnia 31 maja 1984 roku był zatrudniony na stanowisku kontrolera produkcji w (...)wymienionym w Wykazie A, Dziale XIV, poz. 24, pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 16 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku, w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (D. Urz. MHiPM Nr 1-3, poz. 1);

- w okresach od dnia 7 listopada 1984 roku do dnia 20 lipca 1992 roku i od dnia 2 marca 1993 roku do dnia 29 sierpnia 1996 roku był zatrudniony na stanowisku kontrolera produkcji w (...)wymienionym w Wykazie A, Dziale XIV, poz. 24, pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 16 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku, w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (D. Urz. MHiPM Nr 1-3, poz. 1).

Organ rentowy, jako okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach uwzględnił okres w wymiarze 14 lat, 10 miesięcy i 27 dni (bezsporne) oraz ustalił, że na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca legitymuje okresami składkowymi w wymiarze 24 lat, 11 miesięcy i 1 dnia oraz okresami nieskładkowymi w wymiarze 2 lat, 8 miesięcy i 7 dni – łącznie 27 lat, 7 miesięcy i 8 dni i że wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Organ rentowy przy ustalaniu okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnił okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

J. S. został zatrudniony w Zakładach (...) z siedzibą w P. w dniu 13 września 1973 roku, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku ślusarza remontowego. Na tym stanowisku pracował do dnia 21 października 1974 roku, kiedy to został zwolniony z uwagi na powołanie do odbycia zasadniczej służby wojskowej. W okresie od dnia 24 października 1974 roku do dnia 13 października 1977 roku J. S. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po odbyciu służby wojskowej wnioskodawca powrócił do macierzystego zakładu pracy i od dnia 10 listopada 1977 roku został zatrudniony na stanowisku ślusarza. Następnie od dnia 21 stycznia 1979 roku wnioskodawcy powierzono stanowisko tokarza w Wydziale PR-3, na którym pracował do dnia 16 maja 1980 roku. Od następnego dnia wnioskodawca został zatrudniony na stanowisku kontrolera jakości wyrobów. Na tym stanowisku pracował do dnia 31 maja 1984 roku.

W zakładzie funkcjonowało kilkanaście wydziałów, które zajmowały się produkcją oraz wydział remontowy, którego zadaniem było utrzymanie ruchu w całym zakładzie i prowadzenie remontów średnich i kapitalnych. W okresie od dnia 10 listopada 1977 roku do dnia 20 stycznia 1979 roku wnioskodawca pracował na stanowisku ślusarza remontowego w wydziale remontowym. W ramach wydziału remontowego funkcjonowały oddziały: obróbki mechanicznej, blacharnia, spawalnia, która zajmowała się spawaniem i regeneracją, oraz kuźnia. Wnioskodawca w ramach wydziału remontowego był przydzielony do spawalni.

Wszystkie narzędzia i urządzenia uszkodzone w wydziałach produkcyjnych przekazywano do wydziału remontowego na spawalnię, gdzie były dospawywane blachy, druty i prowadzone remonty po uszkodzeniach. Zadaniem wnioskodawcy była między innymi naprawa kontenerów, wózków, palet, pojemników drutowych, skrzynek i tak zwanych pomocniczych skrzynek na detale. Proces regeneracji polegał na tym, że zerwane druty, uszkodzone

uchwyty, wymieniano na nowe, pokrzywione pojemniki, wózki i kosze prostowano i spawano. Wnioskodawca nie miał uprawnień spawacza, zajmował się prostowaniem, wstawianiem brakujących detali, a po spasowaniu całości przytrzymywał detale spawaczowi. W razie konieczności wnioskodawca docinał i szlifował detale za pomocą szlifierki i gilotyń. Były też prace gdzie ślusarz remontowy układał detale i przygotowywał dla spawaczy, po czym spawacz samodzielnie je zesparowywał w spawalni.

W okresie zatrudnienia w (...) od dnia 7 listopada 1984 roku do dnia 30 września 2000 roku, J. S., po dniu 14 listopada 1991 roku, a przed dniem 1 stycznia 1999 roku korzystał z zasiłków chorobowych w następujących okresach: od dnia 20 maja 1994 roku do dnia 9 lipca 1994 roku, od dnia 25 kwietnia 1995 roku do dnia 29 kwietnia 1995 roku, od dnia 7 sierpnia 1995 roku do dnia 19 sierpnia 1995 roku, od dnia 6 marca 1996 roku do dnia 14 marca 1996 roku, od dnia 26 marca 1996 roku do dnia 30 marca 1996 roku oraz od dnia 13 czerwca 1996 roku do dnia 24 lipca 1996 roku.

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zeznania wnioskodawcy, świadków i dokumenty zawarte w aktach organu rentowego oraz aktach osobowych. Sąd uznał za wiarygodne powoływane wyżej dokumenty albowiem nie były kwestionowane przez strony i nie budziły żadnych wątpliwości Sądu. W szczególności Sąd obdarzył wiarą świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, jako dokumentujące wykonywanie przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach. W tym miejscu wskazać należy, że dokumenty te zostały uwzględnione przez organ rentowy i na ich podstawie zaliczono do okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach 14 lat, 10 miesięcy i 27 dni – z wyłączeniem okresów korzystania z zasiłków chorobowych.

Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy i kontroli zaskarżonej decyzji istotnym były dwie kwestie: możliwość uwzględnienia, jako okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od dnia 10 listopada 1977 roku do dnia 21 stycznia 1979 roku oraz zasadność pominięcia przez organ rentowy, jako okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach okresów korzystania z zasiłków chorobowych po dniu 14 listopada 1991 roku.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wykształcił się jednak pogląd, że wykonywaniem pracy w szczególnym charakterze są również przerwy w pracy spowodowane różnymi przyczynami i to zarówno leżącymi po stronie pracodawcy, jak i wynikającymi z przepisów (urlop wypoczynkowy, niezdolność do pracy z powodu choroby), za które pracownikowi wypłacono wynagrodzenie. Wykonywanie pracy w rozumieniu omawianego przepisu należy rozumieć, jako wykonywanie umowy o pracę, a w treści tego pojęcia mieszczą się także usprawiedliwione nieobecności w pracy. W konsekwencji Sąd Najwyższy przyjął, że, przerwy w pracy spowodowane czasową niezdolnością do jej świadczenia w związku z chorobą i korzystaniem z wynagrodzenia lub świadczeń z ubezpieczenia społecznego z tego tytułu, są okresami, w których pracownik zachowuje status osoby wykonującej pracę w szczególnym charakterze (por. wyrok z dnia 30 lipca 2003 roku, II UK 323/02, OSNP z 2004 roku, Nr 11, poz. 197), natomiast w uchwale z dnia 27 listopada 2003 roku (III UZP 10/03, OSNP z 2004 roku, Nr 5, poz. 87) wskazał jednoznacznie, że do okresu pracy w szczególnych warunkach, o jakich mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku wlicza się okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania tego stosunku pracy, przypadające po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 roku o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zmianami).

Z dniem 1 lipca 2004 roku nastąpiła zmiana art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez dodanie do tego artykułu ust. 1a pkt 1, zgodnie, z którym przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 roku wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Przepis art. 32 ust. 1a cytowanej ustawy, w ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, uniemożliwiał zaliczenie okresów zasiłków chorobowych do okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, a w konsekwencji przyznanie wnioskodawcy emerytury. Ustawodawca, wprowadzając powyższe zmiany, nie uchwalił przepisów intertemporalnych, w związku, z czym zakres stosowania art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych był przedmiotem skargi konstytucyjnej opartej na zarzucie jego niezgodności z art. 2 i 32 ust. 1 Konstytucji RP. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 10 lipca 2008 roku (K 33/06, OTK-A z 2008 roku 6, poz. 106), uznawszy za właściwą dla oceny konstytucyjności omawianego przepisu chwilę powstania prawa

podmiotowego, w tym wypadku prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, oddalił zarzut, że zmiana warunków emerytalnych prowadzi do naruszenia praw nabytych. Stwierdził, że oceniana zmiana może mieć zastosowanie wyłącznie na przyszłość.

Rozstrzygnięcie Trybunału Konstytucyjnego nie budzi wątpliwości w zakresie, w którym odnosi się do stosunków powstałych po dniu 1 lipca 2004 roku oraz stosunków zamkniętych, zakończonych nabyciem prawa przed tym dniem. W efekcie wprowadzenia z dniem 1 lipca 2004 roku art. 32 ust. 1a, wyłączającego pewne okresy ze stażu pracy w szczególnych warunkach, można jednak wyróżnić pracowników, będących w dniu 1 lipca 2004 roku w trakcie nabywania prawa, a w szczególności tych, którzy wypełnili warunki określone w art. 184 ustawy (jak w niniejszej sprawie). Dostrzeżenie tej kategorii uprawnionych nakazuje uwzględnić aspekt ochrony istniejących w dniu 1 lipca 2004 roku praw tymczasowych tych osób, zagwarantowanych w powołanym przepisie i prowadzących do nabycia prawa do emerytury.

Przepis art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2015 roku, poz. 748) dotyczy tych ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy w dniu wejścia tej ustawy w życie (1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn i 60 lat - dla kobiet,

okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, to jest, co najmniej 25 lat - dla mężczyzn i 20 lat - dla kobiet.

Wobec tego ubezpieczonemu przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 powołanej ustawy, pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa. Warunki te winny być spełnione łącznie.

Skutkiem odesłania do przepisów dotychczasowych zawartego w art. 184 ust. 1 pkt 1 jest stosowanie wprost przepisów powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie znajduje zastosowania przepis art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązujący od dnia 1 lipca 2004 roku. Skoro przepis art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odsyła do art. 32 ustawy jedynie w zakresie przewidzianego w nim wieku emerytalnego, to przepis art. 32 ust. 1a nie ma zastosowania do ubezpieczonych ubiegających się o przyznanie wcześniejszej emerytury na podstawie przepisu przejściowego, jakim jest art. 184.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 kwietnia 2010 roku (II UK 313/09, OSNP z 2011 roku, Nr 19-20, poz. 260) wskazał, że osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999 roku okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy, obowiązujących od dnia 1 lipca 2004 roku.

Jeśli J. S. na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych posiadał wymagany do uzyskania prawa do emerytury w wieku obniżonym ogólny staż ubezpieczeniowy, w wymiarze, co najmniej 25 lat oraz co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a nie spełniał wówczas jedynie warunku wieku, to okres pracy w warunkach szczególnych musiał być rozumiany w sposób, jaki był ukształtowany przed wprowadzeniem ust. 1a pkt 1 do treści art. 32 ustawy, gdyż wymaga tego zasada ochrony ekspektatywy prawa do emerytury (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010 roku II UK 313/09).

Okresy niezdolności wnioskodawcy do pracy i pobierania z tego tytułu zasiłku chorobowego nie mogą zatem negatywnie wpływać na rzeczywisty wymiar stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Poza sporem w niniejsze sprawie pozostaje fakt, że w okresach od dnia 17 maja 1980 roku do dnia 31 maja 1984 roku od dnia 7 listopada 1984 roku do dnia 20 lipca 1992 roku i od dnia 2 marca 1993 roku do dnia 29 sierpnia 1996 roku wnioskodawca wykonywał prace w szczególnych warunkach. Organ rentowy powyższe okresy zaliczył do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach na podstawie świadectw wykonywania pracy tego rodzaju z dnia 25 marca 1999 roku i zaświadczenia z dnia 4 września 2000 roku.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, w ocenie Sądu Okręgowego organ rentowy niesłusznie wyłączył z okresu wykonywania prac w szczególnych warunkach od dnia 2 marca 1993 roku do dnia 29 sierpnia 1996 roku okresy korzystania z zasiłków chorobowych od dnia 20 maja 1994 roku do dnia 9 lipca 1994 roku, od dnia 25 kwietnia 1995 roku do dnia 29 kwietnia 1995 roku, od dnia 7 sierpnia 1995 roku do dnia 19 sierpnia 1995 roku, od dnia 6 marca 1996 roku do dnia 14 marca 1996 roku, od dnia 26 marca 1996 roku do dnia 30 marca 1996 roku oraz od dnia 13 czerwca 1996 roku do dnia 24 lipca 1996 roku – łącznie 4 miesiące i 5 dni.

Łącznie z nietrafnie pominiętymi przez organ rentowy zasiłkami chorobowymi w wymiarze 4 miesięcy i 5 dni, wnioskodawca legitymuje się stażem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w wymiarze 15 lat, 3 miesięcy i 2 dni. Tym samym, już tylko uwzględnienie nietrafnie pominiętych zasiłków chorobowych powoduje, że J. S. spełnił wszystkie przesłanki z art. 184 ustawy o rentach i emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, to jest:

ukończył 60 lat w dniu (...),

udowodnił 25 lat zatrudnienia, w tym ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało również, iż w okresie od dnia 10 listopada 1977 roku do dnia 20 stycznia 1979 roku wnioskodawca pracował na stanowisku ślusarza remontowego w wydziale remontowym.

W Wykazie A, Dziale XIV „Prace różne”, pod pozycją 25 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze figuruje „Bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”. Natomiast akt resortowy, to jest Zarządzenie Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez to ministerstwo, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, lub szczególnym charakterze (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego nr 1-3 z 29 czerwca 1985 roku) w wykazie A, dziale XIV, pod poz. 25, w pkt 1 również wskazuje „Bieżącą konserwację agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”. Wnioskodawca jako pracownik wykonujący prace polegające na bieżącej konserwacji, wykonywaniu napraw i remontów, swoje obowiązki pracownicze wykonywał nie na wydziale produkcyjnym, lub inaczej rzecz ujmując, na wydziale będącym w ruchu, a w wydziale remontowym – w oddziale spawalni.

Powyższe okoliczności nie wpływają jednak na fakt, że wnioskodawca legitymuje się 15-letnim okresem wykonywania pracy w szczególnych warunkach, zatem Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję ustalając J. S. prawo do emerytury od dnia 26 marca 2015 roku.

W niniejszej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ponosi odpowiedzialności z art. 118 ust. 1a powołanej ustawy. Dopiero w toku postępowania sądowego, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, ostatecznie ustalono, że wnioskodawca legitymuje się 15-letnim okresem wykonywania pracy w szczególnych warunkach, zatem organ rentowy nie mógł dokonać prawidłowej oceny zasadności roszczenia wnioskodawcy.

Od tego wyroku apelację wniósł organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zaskarżając wyrok w punkcie I. Wyrokowi zarzucał naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie

art.184 ust.1 pkt.1, art.32 ust.1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 2 ust.1 i § 4 ust.1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, naruszenie prawa procesowego przez przekroczenie wyrażonej w art.233 § 1 kpc zasady swobodnej oceny dowodów oraz sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że wnioskodawca spełnił wszystkie wymagane do przyznania emerytury warunki w tym udokumentował ponad 15 letni okres pracy wykonywała pracę w szczególnych warunkach.

Wnosił o zmianę wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny nie stwierdza zarzucanego w apelacji naruszenia przez Sąd I instancji prawa materialnego. Istota występującego w sprawie zagadnienia prawnego sprowadza się do określenia wzajemnego stosunku przepisów art. 184 i 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2015 roku, poz.748) przy czym problem zarysował się w związku ze zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach, która weszła w życie z dniem 1 lipca 2004 r do art. 32, określającego warunki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez dodanie przepisu ust. 1a,. W przepisie tym postanowiono, że przy ustalaniu takich okresów zatrudnienia nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik po dniu 14 listopada 1991 r. otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa, a zatem okresy niezdolności do pracy z powodu choroby i macierzyństwa ulegają wyłączeniu z okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W art. 184 ustawy, obejmującym stany faktyczne zastane w dniu jego wejścia w życie, ustawodawca w sposób szczególny uregulował sytuację prawną ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. i osobom, które w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) wykazały okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz okresu składkowego i nieskładkowego określonych w art. 27 ustawy (co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn), zagwarantował prawo nabycia emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32. Dodatkowo postawił warunek nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego, a także rozwiązania stosunku pracy. Celem wymienionego przepisu było utrzymanie uprawnień emerytalnych dla wszystkich, którzy w chwili wejścia w życie ustawy spełniają warunki przejścia na emeryturę, z wyjątkiem wieku emerytalnego przewidzianego w art. 32 ustawy (sprawozdanie stenograficzne z 36 posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniach 25 i 26 listopada 1998 r., s. 8-9). Dokonując wykładni tych przepisów Sąd Najwyższy uznał art. 184 ustawy o emeryturach i rentach za samoistną podstawę prawa do emerytury w oderwaniu od chwili osiągnięcia wieku emerytalnego (por. uchwałę z dnia 8 lutego 2007 r., II UZP 14/06, OSNP 2007 nr 13-14, poz. 199, wyrok dnia 18 lipca 2007 r., I UK 62/07, OSNP 2008 nr 17-18, poz. 269), a odnosząc się do relacji między art. 184 i wprowadzonym później art. 32 ust. 1a ustawy emerytalnej, zwrócił uwagę na zastosowanie art. 184 do tych ubezpieczonych, którzy w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli pełny staż ubezpieczeniowy, w tym wymagany okres pracy w szczególnych warunkach, lecz nie osiągnęli wieku emerytalnego, oraz zastosowanie art. 32 do tych ubezpieczonych, którzy chociażby jeden z tych okresów osiągnęli po wejściu w życie ustawy, nie później niż do dnia 31 grudnia 2008 r. W wyroku z dnia 8 lutego 2007 r. jasno wskazał, że ubezpieczeni, do których ma zastosowanie art. 184 ustawy, mogą realizować prawo do emerytury na "starych" zasadach po osiągnięciu wieku emerytalnego, nawet jeżeli ten wiek osiągną po dniu 31 grudnia 2007 r. Przyjęte w art. 32 ust. 1a ustawy różnicowanie okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach nawiązuje do daty wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytury i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 107, poz. 450 ze zm.), w której poprzednia definicja okresu pracy w szczególnych warunkach pozostała niezmienną. Okres tej pracy obejmował zarówno okresy składkowe, jak i okresy nieskładkowe, jeżeli mieściły się one w okresie wykonywania pracy zgodnie z umową o pracę. Takie stanowisko

zajął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 listopada 2003 r., III UZP 10/03 (OSNP 2004 nr 5, poz. 87), stwierdzając, że do okresu pracy w szczególnych warunkach wlicza się okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania stosunku pracy przypadające po dniu wejścia w życie ustawy o rewaloryzacji emerytur i rent.

W konsekwencji utrwalili się w judykaturze poglądy, że art. 32 ust. 1 ustawy nie ma zastosowania do oceny nabycia prawa do emerytury przed dniem 1 lipca 2004 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2005 r., II UK 219/04, OSNP 2005 nr 22, poz. 361 oraz II UK 215/04, OSNP 2005 nr 22, poz. 360 oraz z dnia 7 lutego 2006 r., I UK 154/05, niepublikowany). Sytuacja osób wymienionych w art. 184, opisywana w doktrynie jako ekspektatywa prawa podmiotowego, polega właśnie na spełnieniu się tylko części stanu faktycznego koniecznego do nabycia prawa, które poprzedza i zabezpiecza przyszłe prawo podmiotowe.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela argumentację prawną Sądu Okręgowego zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i zauważa, że stanowisko Sądu Okręgowego odzwierciedla przedstawione powyżej poglądy Sądu Najwyższego wyrażone w powołanych powyżej orzeczeniach oraz w wyroku z dnia 13 lipca 2011 r. I UK 12/11 (LEX nr 989126). Jednocześnie należy zwrócić uwagę na całkowicie chybiony pogląd organu rentowego zawarty w uzasadnieniu apelacji co do nakazu stosowania obecnie obowiązujących przepisów przy ustalaniu prawa do emerytury. Organ rentowy zapomina o treści przepisu art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który wprost odwołuje się do przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do oceny warunków do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, nakazując stosowanie przepisów dotychczasowych.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pełni odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja nie może być uwzględniona.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 KPC orzekł, jak w sentencji.